

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

GESCHIED

026 14.12.2015

Provinciale Staten van de provincie Utrecht
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

...www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2015-0000713610

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 11 december 2015
Betreft Financieel toezicht: vorm en bevindingen 2016

1. Inleiding en toezichtvorm voor 2016

Met deze brief informeer ik u over de financiële toezichtvorm voor 2016 en de overige toezichtbevindingen. Gedeputeerde Staten ontvangen een afschrift van deze brief. Over de door mij bij het financiële toezicht gehanteerde uitgangspunten en overige aandachtspunten heb ik u eerder geïnformeerd in mijn brief van 1 mei 2015, kenmerk 2015-0000237594. Daarin heb ik de elementen die een rol spelen bij mijn toetsing van de realiteit van uw begroting en meerjarenraming weergegeven. De beoordeling daarvan is bepalend voor de vorm van mijn toezicht, repressief of preventief. Dit toezicht is gebaseerd op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader zoals dat in 2014 is geactualiseerd.¹ Daarnaast heb ik in die brief aangekondigd dat bij mijn toetsing wederom extra aandacht zal worden geschonken aan de kwaliteit van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Naar aanleiding van de mij toegezonden begroting 2016 en jaarstukken 2014 deel ik u hierbij mede dat ik van oordeel ben dat uw provincie, net als de andere provincies, voor het komende jaar, met inachtneming van artikel 207, 1^e en 2^e lid, van de Provinciewet, onder de repressieve toezichtvorm kan blijven. Dit betekent dat uw begroting en de begrotingswijzigingen daarop geen goedkeuring van mij behoeft.

In deze brief ga ik achtereenvolgens in op de bevindingen over de begroting en meerjarenraming en het onderzoeken naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen en de overige financiële beheeraspecten. Deze brief en de aan deze brief ten grondslag liggende feiten zijn ambtelijk met uw provincie afgestemd (hoor en wederhoor).

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2014/04/24/gemeenschappelijk-financieel-toezichtkader-gtk.html>

2. Begroting en meerjarenraming

2.1 Inleiding

Het door mij gehanteerde toezichtcriterium structureel en reëel evenwicht gaat uit van een begrotingssaldo dat het resultaat is van uitsluitend structurele baten en lasten.

Om te kunnen vaststellen of dit het geval is, heb ik gebruik gemaakt van het door u opgestelde overzicht zoals dat is terug te vinden op pagina 18 in uw programmabegroting. Het structureel en reëel evenwicht wordt berekend door het begrotingssaldo na bestemming te corrigeren voor de incidentele baten en lasten, inclusief de incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves. Bij mijn oordeel over het begrotingsevenwicht betrek ik ook (de ontwikkeling van) het weerstandsvermogen en de vrije beleidsruimte.

2.2 Totaalbeeld provincies

Uit het onderzoek naar de begrotingen 2016 en meerjarenramingen 2017-2019 komt naar voren dat alle provincies beschikken over een structureel sluitende begroting. Ook de meerjarenbegroting geeft ditzelfde beeld.

Het totaal van de algemene reserves en bestemmingsreserves van alle provincies wordt per 1 januari 2016 geraamd op € 14,3 miljard (per 31 december 2014 was dit € 15,9 miljard). In de periode 2016-2019 is er per saldo sprake van een geraamde onttrekking aan de reserves van € 1,3 miljard (in de periode 2015-2018 was dit € 2,6 miljard). Dit betekent een afname van ruim 9% ten opzichte van 2016 (vorig jaar was sprake van een geraamde afname van bijna 18%).

2.3 Beeld van uw provincie

Ik ben van oordeel dat uw provincie voldoet aan het criterium van structureel en reëel evenwicht. Dit oordeel is gebaseerd op de risicogeorïënteerde toets van uw begroting en meerjarenraming. Die toets heeft geen bevindingen opgeleverd waaruit blijkt dat uw provincie niet over het genoemde evenwicht beschikt.

De omvang van de door u gepresenteerde reserves neemt in de periode 2016 tot en met 2019 af van € 357,8 miljoen naar € 332,4 miljoen ofwel een afname van ruim 7 %.

Ik constateer dat de begroting en meerjarenraming van uw provincie, zowel zoals door u gepresenteerd als na mijn correcties voor incidentele baten en lasten, sluiten.

2.4 Vereisten wet- en regelgeving

De financiële begroting, de meerjarenraming en de paragrafen heb ik op hoofdlijnen getoetst aan de eisen die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daaraan stelt.

Uw begroting geeft inzicht of er sprake is van structureel en reëel evenwicht en bevat een overzicht van de belangrijkste incidentele baten en lasten per programma conform artikel 19 lid c van het BBV.

- 1) Ik adviseer u om tevens aan te geven welke stortingen in en

Datum
11 december 2015
Kenmerk
2015-0000713610

onttrekkingen aan reserves als incidenteel worden gezien.

Financiële kengetallen

Bij besluit van 15 mei 2015 is het BBV gewijzigd in verband met de verplichte opnemings van financiële kengetallen in de begroting en jaarstukken. In uw begroting 2016 heeft u voor de eerste keer deze kengetallen gepresenteerd. Voor Statenleden is het van belang dat ze de betekenis van de kengetallen begrijpen (zie ook <http://wetten.overheid.nl/BWBR0036853/>) en inzicht krijgen in de financiële positie van hun provincie. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is daarvoor essentieel. Daarvoor is het noodzakelijk dat de kengetallen van een toelichting worden voorzien wat nog niet bij alle provincies is gebeurd. De kengetallen in uw begroting zijn voorzien van een beknopte toelichting. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie op basis van de vijf kengetallen ontbreekt echter nog.

2) Ik beveel u aan om deze beoordeling op te nemen in de programmabegroting 2017.

In de bijlage treft u ter informatie een overzicht aan van de kengetallen van alle provincies.

Verder heb ik geconstateerd dat uw provincie voldoet aan de Wet Normering Topinkomens (WNT).

2.5 Aanbevelingen

Hierna doe ik een aantal aanbevelingen voor de financiële begroting, de meerjarenraming en de paragrafen die naar mijn oordeel de volledigheid, leesbaarheid, transparantie en informatie waarde daarvan verder vergroten.

- 2) Geef beter inzicht in het onderhoud van kapitaalgoederen op het punt dat ik in paragraaf 3 van deze brief heb geconstateerd.
- 3) Neem, ten behoeve van de zelfstandige leesbaarheid, in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing de vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen op.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Zoals ik in mijn brief van 1 mei 2015 al heb aangekondigd, heb ik samen met de provinciaal toezichthouders besloten ook dit jaar extra aandacht te schenken aan de kwaliteit van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. In onderstaande tabel treft u mijn bevindingen aan voor uw provincie:

Bevindingen n.a.v. onderzoek naar paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

1	Actualiteit diverse onderhoudsplannen	Alle plannen zijn actueel
2	Vastgesteld onderhoudsniveau	Niet benoemd
3	Groot onderhoud in begroting opgenomen	Ja
4	Is er sprake van achterstallig onderhoud	Nee

Datum
11 december 2015
Kenmerk
2015-0000713610

Ik beveel u, ten behoeve van de zelfstandige leesbaarheid, aan om:
- duidelijk te vermelden welk onderhoudsniveau wordt nagestreefd;
- expliciet aan te geven tot wanneer de door Provinciale Staten (meerjarige) beheerplannen geldig zijn.

4. Overige financiële beheeraspecten

Voor mijn oordeel over uw rekening maak ik mede gebruik van de bevindingen van de accountant. Deze heeft het advies gegeven om de organisatie voor te bereiden op de VPB-plicht. Ambtelijk is aangegeven dat de VPB-plichtige activiteiten in kaart zijn gebracht en dat men is gestart met het opstellen van de fiscale openingsbalans.

Hoewel er voor 2016 geen individuele EMU-referentiewaarden zijn vastgesteld voor decentrale overheden, heb ik ook naar het EMU-saldo van uw provincie gekeken. Ik constateer dat het door u berekende EMU-saldo -/-€ 75,6 miljoen bedraagt. Bij een structurele (meer dan 1 jaar) overschrijding van het EMU-tekort voor alle decentrale overheden tezamen op rekeningbasis (in 2016 0,4% van het Bruto Binnenlands Product), zullen er middels bestuurlijk overleg afspraken worden gemaakt over eventueel te nemen maatregelen. Op dit moment is deze situatie niet aan de orde.

5. Tot slot

Ik ontvang graag vóór 1 april 2016 uw reactie op deze brief, in het bijzonder op de genummerde punten en de aanbevelingen en de eventuele verbetermaatregelen die u gaat nemen.

Ik hoop met de vorenstaande opmerkingen u in staat te stellen tot een zo goed mogelijk oordeel over de begroting en meerjarenraming te komen.

Een afschrift van deze brief heb ik heden aan Gedeputeerde Staten gezonden.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

T. Livius
Directeur Bestuur, democratie en financiën

Bijlage: Financiële kengetallen provincies

Provincie/Kengetallen	Netto schuldquote			Netto schuldquote gecorrigeerd voor doorgeleende gelden			Solvabiliteit			Grondexploitatie			Structurele exploitatie ruimte			Belastingcapaciteit		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Fryslân	-271%	-376%	-260%	-342%	-474%	-387%	79%	79%	79%	11%	15%	16%	32%	38%	32%	112%	116%	84%
Groningen	-111%	nb	nb	-206%	nb	nb	65%	nb	nb	18%	22%	29%	-5%	17%	4%	108%	109%	108%
Drenthe	-34%	-50%	-56%	-78%	-103%	-115%	72%	71%	69%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	9%	3%	2%	110%	111%	112%
Flevoland	-33%	-27%	-27%	-34%	-28%	-28%	60%	56%	66%	0%	0%	0%	13%	3%	4%	94%	93%	96%
Noord-Holland	-56%	-73%	-73%	-89%	-116%	-116%	53%	49%	46%	8%	9%	9%	9%	9%	9%	nb	84%	84%
Zuid-Holland	56%	79%	115%	56%	79%	115%	28%	26%	27%	11%	13%	14%	14%	11%	8%	118%	117%	112%
Utrecht	-119%	-68%	-61%	-81%	-69%	-62%	64%	56%	62%	5%	7%	6%	5%	7%	6%	90%	89%	88%
Overijssel	-200%	-198%	-175%	-262%	-321%	-261%	82%	74%	80%	0%	0%	0%	1%	-2%	3%	99%	98%	97%
Gelderland	-417%	-502%	-446%	-562%	-549%	-546%	96%	nb	nb	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	5%	39%	19%	107%	110%	109%
Zeeland	46%	nb	nb	4%	nb	nb	30%	nb	nb	6%	nb	nb	8%	3%	2%	97%	96%	100%
Noord-Brabant	-159%	-133%	-170%	-224%	-274%	-290%	69%	64%	64%	9%	8%	11%	9%	8%	26%	94%	94%	93%
Limburg	-197%	-226%	-203%	-270%	-343%	-304%	79%	72%	69%	2%	4%	3%	11%	23%	10%	95%	96%	102%

Voor een nadere uitleg van de definities en betekenis van de kengetallen zie: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0036853/>